

LÄHEMAD ÜRITUSED

Kolmapäeval, 5. aprillil kell 17.00 – ESAS seltsipäeval spordimuuseumis on külaliseks omaaegne edukas korvpallur, Euroopa juunioride hõbe ja praegune tunnustatud treener Paavo Russak.

Teisipäeval, 18. aprillil kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtul TLÜ raamatukogu kohvikus (Rävala pst 10) on külaliseks Ameerika talendisaates imetlust teeninud Vello Vaher.

Neljapäeval, 4. mail — Rahvusarhiivis Noora (Tartu, Nooruse tn 3) **kell 12.00 – ESAS üldkogu koosolek**, kus jutuks senised ja eesootavad tegemised ning toimub 2016. aasta majandusaruande kinnitamine.

kell 13.00 – koolituspäev, tutvutakse Rahvusarhiivi uue hoonega ja seal sisalduvate arhiivimaterjalide kasutamisevõimalustega spordiajalooalases uurimistöös.

Teisipäeval, 16. mail kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtul on külaliseks kahtlemata huvitav inimene.

Kolmapäeval, 7. juunil kell 17.00 – ESAS seltsipäeval spordimuuseumis on kindlasti jutuks ühe huvipakkuva suvise spordiala teema.

NB! NB! NB! Teatajas ilmunud informatsiooni ESAS ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu iga ürituse kohta eraldi kutset ei järgne. Täpsemat infot ürituste kohta spordimuuseumis on leida ESOMi kodulehelt: www.spordimuuseum.ee või www.esom.ee

KROONIKA

FRED KUDU 100

4. jaanuari seltsipäevalised ei kogunenud kell 12.00 mitte tavapäraselt spordimuuseumi, vaid Raadi kalmistule tuntud sportlase, treeneri, pedagoogi, organisaatori ja sporditegelase Fred Kudu hauale. Põhjuseks Fred Kudu 100. sünniaastapäev, mille puhul K-klubi, korporatsiooni Fraternitas Livienensis ja teiste Kudu austajatega toimusid mälestusminutid ja süüdati küünlad tema kalmul.

Tund hiljem jõuti spordimuuseumi, kus Mehis Viru modereerimisel said sõna legendaarse kergejõustikutreeneri ja kümnevõistluse edendaja Fred Kudu õpilasi ja mõttekaaslasti siduva ühenduse K-Klubi president Ulvi Jukk, Eesti Olümpia- ja Spordimuuseumi juht Siim Randoja, Ülikooli spordiklubi juht Harry Lemberg, spordiarstina koos Kuduga paljudel võistlustel käinud Toomas Savi jt. Spordimuuseumis valminud rändnäitust tutvustas kuraator Enn Mainla.

Fred Kudu austajad tema kalmul

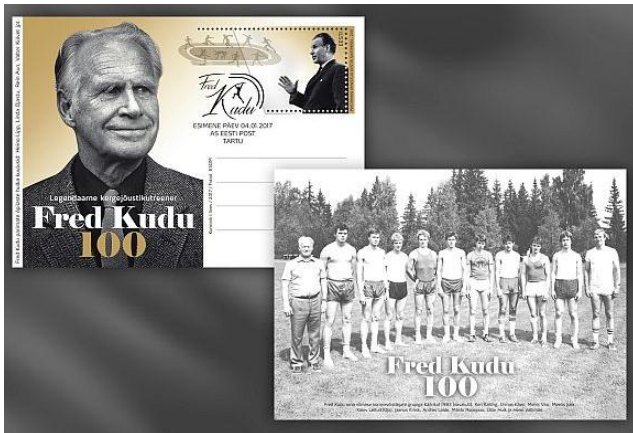

... ja mälestuspäeval spordimuuseumis

Räägib Tartu abilinnapea Tiia Teppan, tagapool Ulvi Jukk ja Siim Randoja, parempoolsel pildil meenutamas Toomas Savi

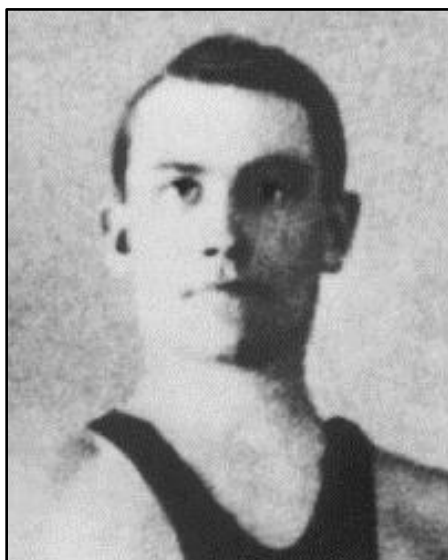
Ürituse lõpetuseks said sõna Eesti Posti esindajad, et esitleda Fred Kudu 100. sünniaastapäeva puhul ilmunud tervikasja, mille on kujundanud Indrek Ilves.

Ain Muldmaa ja Indrek Ilves ning nende esitletud tervikasi Fred Kudust

ALFRED PUUSAAG 120

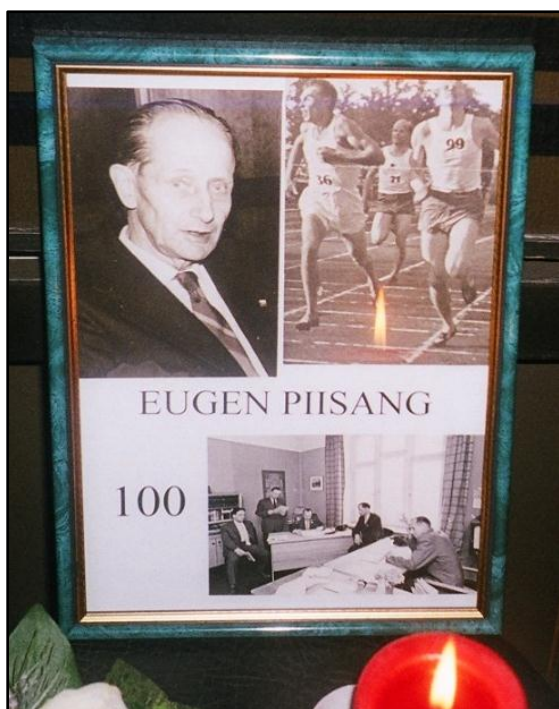
13. jaanuaril, päev pärast Alfred Puusaagi 120-ndat sünniaastapäeva meenutati maailmaklassiga tõstesportlast mälestuspäeval Tartus. Spordiajaloo Klubi „Alfred“ korraldamisel käidi tema haua Raadi kalmistul ja seejärel koguneti Peetri tänava kohvikusse Sabina, kus pikema ülevaate Alfred Puusaagi sporditeest andis Jaak Valdre. Alfred Puusaag sai 1922. aasta MM-võistlustel keskaalus pronksmedali 400 kg (67,5+67,5+80+80+105), ta tuli kolm korda (1921, 1922, 1924) Eesti meistriks ja on püstitanud keskaalus kaks maailmarekordit.

Alfred Puusaag (1897–1951) ... ja grupp meenutajaid tema haua

EUGEN PIISANG 100

Erlend Teemägi

Aasta hakul möödus samaaegselt 100 aastat kahe teenelise sporditegelase, Fred Kudu ja Eugen Piisangu sünnist. Tallinna spordiajaloolased süütasid 4. jaanuaril Pärnamäe kalmistul küünlad Piisangute hauakünkal ning pühendasid 17. jaanuari seltsipäeva Eesti Spordiajaloo Seltsi mainekale asutaja- ja auliikmele.

Mälestusõhtu avas seltsi aseesimees Rein Järva. Eugen Piisangu mitmekülgset spordile pühendatud elukäigust esitas ulatuslikuma ülevaate aatemehe kauane kolleeg ja kaasvõitleja Erlend Teemägi (*pildil püsti*). Kalevlaste eestvõitleja ja Kalevi ajaloo põlistajana meenutas

Piisangut spordiseltsi omaaegne juht Rein-Vello Ojaverre, kes oli võtnud kaasa ka mälestatava toodangu kirjavara näol.

Heldur Tuulemäe Piisangu kaasteelisena võistlusradadel ja spordiveteranide koondises meenutas ta tegevust 1945. aastal korraldatud kergejõustikukohtunike kursustest alates. Sealtmaalt algas muide Tuulemäe tänaseni, üle 70 aasta kestnud kohtunikutegevus.

Hans Torim (*pildil 1. paremal*) kui omaaegne NSV Liidu tiipatasemel 400 meetri tõkkejooksja, täheldas, et Eugen Piisang oli eelkäijana 1947. aasta Eesti

meister, üks tunglakandjaid ala pikal teekonnal mullu Eesti parimaks sportlaseks valitud Rasmus Mägini.

Õhtule pani punkti mälestustega isast ja kasvatajast Eugen Piisangu poeg Erkki (*pildil 1. vasakul*).

SELTSIPÄEVA KÜLALISEKS LAUR LUKIN

Kolmapäeval, 1. veebruaril oli seekord uuel, seltsirahvale veel harjumata ajal kell 17.00 ESAS seltsipäeval spordimuuseumis kohtumine endise suusataja ja teeneka suusatreeneri Laur Lukiniga (*pildil seisab*). Külaline rääkis pikalt oma mitmekülgsest spordi- ja treeneritööst.

Laur Lukin lõpetas 1956 Kehtna põllumajandustehnikumi ja 1963 TRÜ KKT. Hakkas sportima koolipõlves, jõudis Jõu suusakoondisesse Uno Orunuka juhendamisel. Võitnud medaleid ka Eesti meistrivõistlustelt nii suusatamises kui ka keskmaajooksus. Oma elutöö on ta teinud Võrus, töötades ligi 50 aastat suusatreenerina, kusjuures üle kümne korra on ta tunnistatud Eesti parimaks suusatreeneriks. Oma treeneritarkuse on ta kokku võtnud raamatus „Laste ja noorte murdmaasuusatamise treeningust“ (2009).

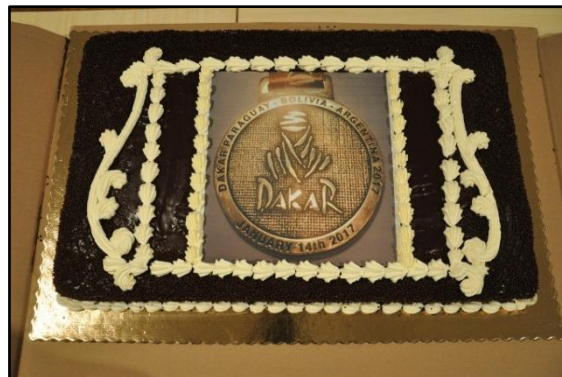

DAKARI RALLIMEHED SPORDIMUUSEUMIS

3. veebruaril olid spordimuuseumis külas motomehed Mart Meeru ja Toomas Triisa (*pildil*), kes alles hiljuti saabusid koju raskelt Dakari rallilt, kus osaleti tänavu Malle Moto klassis, mis tähendas sõitmist ilma kõrvalise abita hooldemeestelt. Sõideti edukalt, Toomas sai omas klassis rallivõidu, Mart oli raske vigastuse kiuste kuues.

Muuseumis saalitäie rahva ees meenutasidki rallimehed oma edukat rattaseiklust. Kuulda sai ohtudest ja raskustest, mis neid sellel raskel teekonnal varitsesid. Näha sai ka rallilt pärinevaid mälestusesemeid, fotosid ja muud põnevat. Meeleoluka ja haarava vestluse lõpetas temaatilise kaunistusega tordi (*pildil*) ühine söömine.

EESTI SEENIORISPORDI JA SPORDIVETERANIDE LIIDU POOLSADA

Eesti Seenioride ja Spordiveteranide Liit tähistas oma 50. aastapäeva, mis küll lipsas mööda juba läinud aasta detsembris, 9. veebruaril Teater Estonia Talveaias ajalookonverentsiga. ESL president Sven Kolga (*pildil istub*) avasõnade järgi andis ESAS esimees Enn Mainla ülevaate veteransportlaste organisatsiooni senisest teest: „50. aastat Eesti Seenioride ja Spordiveteranide Liitu“. Seejärel rääkis rahvusvahelisest spordiveteranide tegemistest „World Masters Games eile, täna ja homme“ WMG CEO president Jens V. Holm. Vabariikliku spordiveteranide koondise üks neljast asutajaliikmest oli Tartu Spordiveteranide Klubi, mille 55st tegevusaastast andis ülevaate praegune esimees Heikki Ots (*ülemisel pildil püsti*). Seeniorispordi

korraldamisest naaberriigis Lätis rääkis LSVA juhatuse liige Laine Kreicere. Eesti Kergejõustikuveteranide Assotsiatsiooni tegevuse ülevaate andis selle ühenduse ellu kutsunud ja nüüdne EKVA auliige Enno Akkel, Seeniorspordi korraldamisest Soomes kõneles nende organisatsiooni aseesimees Kristian Nyman. Lõpetuseks tegi EMB juhatuse liige Aadu Kana ülevaate Esto Maxibasket tegevusest.

Juubeliüritused lõpetas vastuvõtt (*pildil juubeliembleemiga tort*) ja paremate autasustamine õhtul Estonia kammersaalis.

UUS AASATARAAMAT ILMUNUD

14. veebruaril esitleti Tallinnas, Tere Tennisekeskuse 2016. aasta Eesti spordi aastaraamatut. Kultuuriministri Indrek Saare avasõnade järel andis üks aastaraamatu kokkupanijatest, Toivo Kivimets (*pildil*) sisuka ülevaate aastaraamatu saamisloost ja

koostamise põhimõtetest. Ta ei unustanud ka rõhutamast, et 2017 aasta aastaraamatusse saab uhkelt sisse kirjutada, et täpselt sada aastat tagasi ilmus esimene trükk sellest vallast – „I Eesti spordi kalender 1917–1918“.

SPORDIMÄLUKAS SPORDIMUUSEUMIS

Laupäeval, 11. veebruaril toimus Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis traditsiooniline spordimälumäng, seekord siis nimega "Tartu spordimälu

2017". Ühtlasi oli see Eesti spordikilva meistrivõistluste etapp. Seekord küsiti 55 spordiküsimust klassikalistel sporditeemadel, mis seekord sobisid kõige enam Igor Habalile, kes tuli võitjaks 65 punktiga. Järgnesid Ove Pöder 63, Mati Räli 57, Marko Siil 55 ja Ants Põldoja 51 punktiga.

PÄRNUMAA SPORDIAJALOOLASED JÄLLE KOOS

Enn Hallik

Pärnumaa 22. spordiajaloo päeval 14. veebruaril austati esmalt 95-aastast multitalenti Henno Seppa. Tegemist on mehega, kes jooksnud omal ajal 100 meetrit 11,2 sekundiga, olnud sõja ajal mõlema poole mundris ja vangirüüski, osalenud Kroonlinnas Lydia Koidula säilmete väljakaevamisel ning jätnud jälje Pärnumaa viimase poolsajandi spordiellugi. Nimelt oli Henno Sepp üks neljast-viiest Pärnumaa SVK spordiajaloo toimkonna asutajast, tema hakatas ka Pärnu Matkaklubi kunagise üliaktiivse tegevuse. Tundub uskumatuna, aga seitsmekümnendatel tuli Pärnus rahvamatkale üle 15 000 inimese! Lisaks korraldati automatku NSVL kaugetesse paikadesse, täideti matkamises meistrinorme jne.

Ajaloopäeval osalejatest on pildil (vasakult): istuvad: Helve Rallmann, Heldor Nõmm, Ants Jeret, Henno Sepp, Heldor Käärats ja Priit Neeme; seisavad Helmut Aasamäe, Märt Mere, Erni Metsal, Endel Laidoner, Lembi Nõmm, Oskar Pettai, Peeter Oray, Helle Artel, Helju Vihast, Aili Tihane, Ellen Laul, Rein Sügav, Liia Punnar, Kaido Juurik, Eduard Virkus, Runo Ruubel, Erich Perner, Toivo Kiirats, Viiv Lepa, Enn Hallik ja Enno Vaikmaa

Henno Sepp on Pärnu üks asjatundlikumaid kollektsionääre, jutuks olevalgi ajalooapäeval oli väljas tema näitus „Paul Keres postmarkidel ja ümbrikel“. Sepp mängib seniajani peoõhtutel akordioni, tõmbab Saaremaal meres kalu ja mängib bridži. Annaks saatus meile kõigile niisugust energiat ja elujõudu.

Pärnu spordiajaloo päeva peateemaks oli aga seekord kodukandi jalgrattasport. Oma võistlus- ja treeneritööst, kaaslastest, õpilastest ja põhimõtetest rääkis Ants Jeret, demonstreerides uhkusega õpilaste kingitust teenitud vanaduspuhkusele saatmisel – jalgrattaketi küljes erimedalit „Ants 1.“

Sellest, kuidas Vändra lähedases Vihtra kolhoosis sündis jalgrattaklubi VIKO ning sealt kasvasid niisugused ässad, nagu Tanel Kangert ja Rein Taaramäe, jutustas poiste treener Erich Perner. Kusjuures jäi tema jutust kõlama, et Kangerti ja Taaramäe võimetega selle oli ja on teisigi, päris tippu viib aga sportlasi teistest kõvem tahtmine. Ehk Reinu ja Taneli küsimus: „Treener, aga miks me kolmapäeval trenni ei tee, tahaks ikka?“

Sõna sai kunagi NSVL juunioride koondisse kuulunud, hiljem triatloni teinud ja Eesti esimeseks *ironmaniks* tulnud ning MK-etapil Hawaii võitjatega konkureerides esitonasse tulnud Runo Ruubel, nüüd eduka metsaettevõtjana Pärnu rattasporti aastaid tõhusalt ja omakasupüüdmatult toetav mees. Rääkis Pärnu Kalevi rattapoisid ja tüdrukuid praegu treeniv Kaido Juurik, sõna said kunagi nii Meelis Lippel kui Jüri Mõisa treeninud Toivo Kiirats ja enam kui pool sajandit kunagi ülipopulaarse Pärnu tänavasõitjate (nendega algas alati Eesti jalgrattaspordihooaeg!) juures olnud Märt Mere.

Vaba mikrofoni voorus pidas suusaspordi 2016. aastasse jäänud tähtpäevi ja Eesti suusatajate uisustiili oskamatus puudutava sõnavõtu omal ajal Viljandis edukas kiiruisutaja olnud Endel Laidoner.

Nagu ikka algas seegi pärnulaste spordiajaloo päev seltsi ühe eestvedaja ja mäluhoidja Priit Neeme meenutusega läinud aastal lahkunutest ning lõppes ühispildistamise ja sportliku keskusteluga.

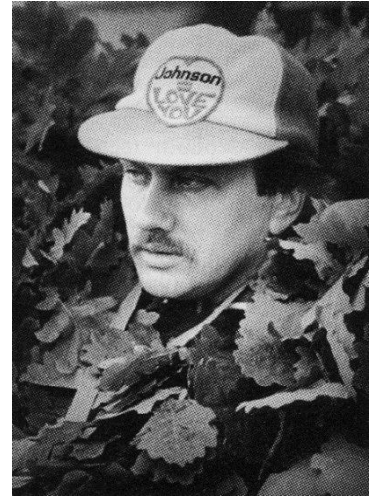
KÜLALISEKS AUTOSPORTLANE TOIVO ASMER

Peep Põldvee

21. veebruaril toimunud Tallinna spordiajaloolaste kokkusaamisel oli külaliseks auto- ja mootorrattasportlane Toivo Asmer. Ta on sündinud Järvamaal Oisus. Pere elas suhteliselt vaeselt, sest ema kasvas Toivot ja vanemat venda Matit üksinda, kuna isa saadeti Siberisse. Pealinna tuli Toivo õppima Tallinna Ehitus-Mehaanikatehnikumi, mille lõpetas tehnoloogina.

Sportimist alustas poksitreennis käimisega. Mootorrattaspordiga hakkas tegelema 1963. aastal, juhendajaks Johannes Tomson. Tuli ENSV noortemeistriks mootorrataste hipodroomisõidus ja motokrossis. Täiskasvanute talimotokrossis Eesti meistriks tulekuga pälvis meistersportlase nimetuse. Ta on neljakordne Eesti meister mootorrattaspordis.

Sõbra soovitusel hakkas 1973. aastal harrastama autosporti, võisteldes erinevates vormeliklassides. Eesti meistriks autospordis on Toivo Asmer (*pildil*) tulnud 10 korda. On kuuekordne NSVL meister, 5 hõbe- ja 6 pronksimedali omanik. Kuulunud 13 aastat NSVL koondisse. Võitnud Sotsmaade Rahvaste Sõpruse karikavõistlustel kaks hõbemedalit. Alates 1985. a. suurmeister autospordis.

Sportlase karjääri lõpetas 1992. aastal, seega tegeles ta auto- ja motosportiga ühtekokku 30 aastat. Kuid sellega ei lõppenud veel Toivo Asmeri panus Eesti autosporti, kuna kuulus pikka aega Eesti Autospordi Liidu juhatusse, olles Eesti Kardiliidu president.

Oma perest peab esineja lugu, on perele igati toeks. Erinevatest abieludest on tal 5 last ja 6 lapselast. Poeg Marko hakkas isa eeskujul tegelema autospordiga, keerates nii kardi kui ka vormelirooli. Isana elas ta poja võistlemistele ja saavutustele igati kaasa, toetades teda pürgimisel vormel F-1 sarja.

Toivo Asmeri puhul ei saa mööda minna ka muusikast. Musikaalsuse on ta pärinud emalt. Koolipõlves mängis lõõtspilli, esinedes kooli- ja kohalikel üritustel. Noorpõlves kuulus ansamblite Siirius, Baltika ja Õnnelemb koosseisu. Aastaid hiljem pöördus ta muusika juurde tagasi ja seda edukalt. Ta on välja andnud CD plaadid "Teine pool", "Päikest" ja "Sind ma leian...". Tunnistati auhinnagalal „Eesti Popmuusika Kuldplaat“ Eesti 2014. aasta meesartistiks. Toivo Asmer ütles: „Selle auhinna saamine oli mulle endalegi üllatuseks“.

Elu jooksul on Asmer töötanud erinevatel ametikohtadel. Olnud tegev poliitikas, reformierakondlasena oli aastatel 1999–2003 Eesti regionaalminister. Toivo 60-ndaks juubeliks ilmus Toivo ja Marko Asmerist raamat "Asmerid topeltpeeglis". Tänapäeval ei ole side autospordiga katkenud korraldades juba neljandat aastat Sauga ringrajal üritust "SUUR VÕIDUSÕIT". Esinemisest jäi kõlama mõte, et esineja on oma senise elukäiguga rahul, öeldes: "Elu on kokkuvõttes ilus ja ole rahul sellega, mis sul on“.

Kohalviibijatel oli võimalus saada vastused esitatud küsimustele.

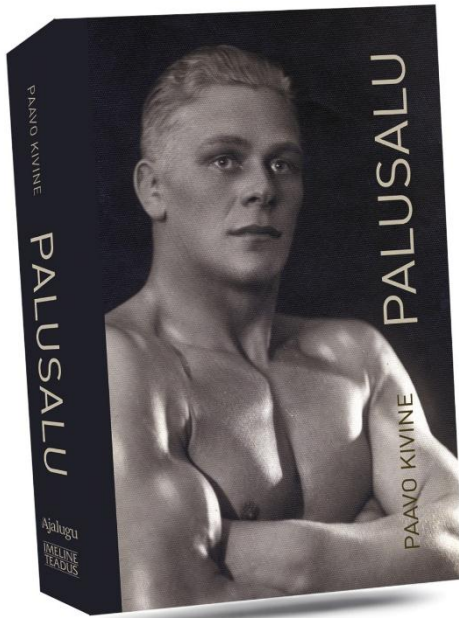
Rein Järva (püsti) avab kohtumist

Toivo Asmer ja Uno Aava

KAKS UUT RAAMATUT RASKEJÕUSTIKU AJALOOST

22. veebruaril esitlesid Äripäeva kirjastus ja Paavo Kivine uut raamatut „Palusalu“. Tuntud spordi(aja)kirjanik Paavo Kivise eelmine raamat enneolematute saavutustega, kuid traagilise elukäiguga kahekordsest

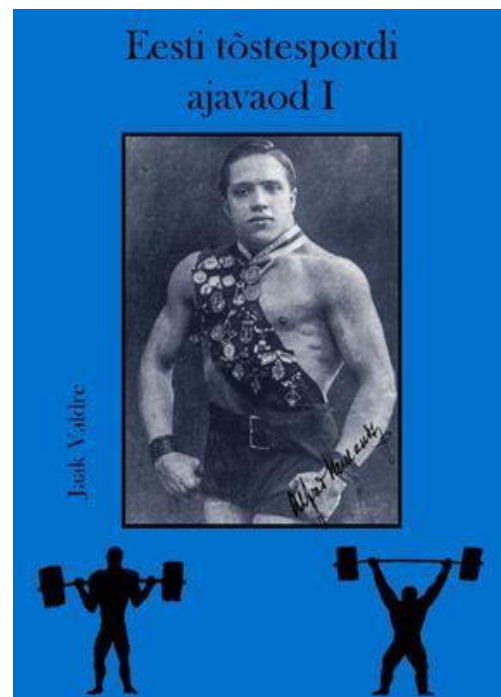

olümpiavõitjast Kristjan Palusalust ilmus 2006. aastal. Käesolevat trükist võiks pidada siis ilmunud albumi „Kristjan Palusalu. Mälestusi, müüte, materjale.“ uute faktidega täiendatud trükiks. Palusalu dramaatilise saatuseloo uues väljaandes on autor kasutatud üllatuslikke, hiljuti leitud arhiivimaterjale. Imelise Ajaloo ja Imelise Teaduse raamatuklubi väljaandel ilmunud trükise esimese osa moodustavad Palusalu omaste, tuttavate ja saatust jaganute meenutused, teise osa ajakirjanduslik-dokumentaalsed kajastused.

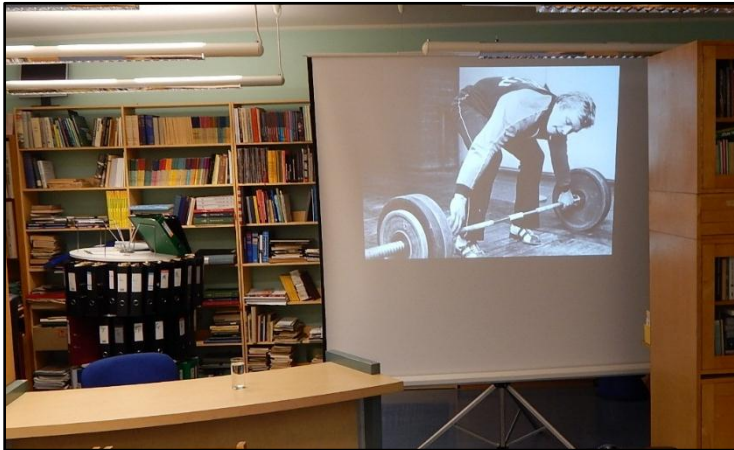
1. märtsil oli Tallinnas Von Glehni kohvikus Jaak Valdre uue raamatu „Eesti tõstesporti ajavaod“ I osa esitlus. Tutvustuses on öeldud, et raamatu „Eesti tõstesporti

ajavaod“ I osa hõlmab perioodi tõstmise algusaegadest kuni II maailmasõjani. Selles nn sinises raamatus (II osa – aastad 1940–1991 – tuleb mustade, III osa – taasiseseisvunud Eesti periood – valgete kaantega) on tähtsal kohal meie raskejõustiku isa Gustav Boesbergi pärand. Tema 1888. aastal asutatud spordiringist sirgus palju nimekaid raskejõustiklasi. Neid jätkus tõstepõrandale, maadlusturniiridele, tsirkustesse ja rahvapidudele. Meie tõstjate kuulsusrikkad võidud tutvustasid Eesti riiki kogu maailmale. Tolleaegsed sporditähed, nagu Alfred Neuland, Harald Tammer, Arnold Luhaäär jt olid noortele eeskujuks. Seda perioodi iseloomustasid vaimsus ja entusiastlik tegutsemine. Need võidud ja rekordid, mis noil aastail sündisid, olid enamjaolt tahtejõu ja vaimustuse varal tehtud. Puudus igasugune riiklik toetus, kuid tahtmist oli selle eest meestel küllaga.

Kui te ostate raamatu, siis toetate Arnold Luhaääre mälestusmärgi püstitamist Mõisakülla.

EBAÕNNESTUNUD SELTSIPÄEV

*1. märtsil jäi spordi-
muuseumi raamatukogus
Sulev Tarrose pilt asjata
originaali saabumist ootama
ja meie tõstesuuruse suured
sporditeod kuulajatel
kuulmata – esineja vedas
teadmata põhjustel kohtumise
korraldajaid alt*

SUUSAKONVERENTS JYVASKYLAS

1.-3. märtsini toimus Jyväskylä ülikooli, Soome Spordiliidu ja Soome spordiajaloo Seltsi ühisettevõtmisena ISHPES egiidi all rahvusvaheline konverents nimetuse all „Ski Congress 2017“. Poolesaja osaleja hulgas oli spordiajaloolasi kokku sõitnud kümnekonnast Euroopa riigist ja ka Ameerikast ning Kanadast. Kuulati ära 22 ettekannet, millest üks oli ka esinejalt Eestist. Enn Mainla (*pildil esinemas*) rääkis teemal „Eestlased õpipoistena Lahtis 1938. aasta maailmameistrivõistlustel.“ Nagu pealkirigi ütleb, ei jätnud ettekandja kiitmata soomlasi nende toetuse eest Eesti suusaspordi esimeste sammude astumisel. On sümboolne, et just see eestlaste esimene maailmameistrivõistluste paik sai kohaks, kus eestlane võitis esimese suusatamise maailmameistri tiitli – 2001. aasta MM-võistlustel Lahtis oli 30 km distantsil võidukas Andrus Veerpalu.

Ettekandjate hulgas oli ka kolm Eestis käinud head kolleegi Soome Spordiajaloo Seltsist: (vasakult) Leena Laine, Kalle Virtapohja ja Heikki Roiko-Jokela

Konverentsijärgsel päeval oli ka konverentsist osalejatele võimaldatud osa saada järjekordsetest MM-võistlustest Lahtis. 4. märtsil oldi tunnistajaks Norra naiste suurele ülekaalule 30 km ühisstardist sõidus ja jälgiti ka meeskondlikku suusahüppevõistlust suurelt mäelt.

Enn Mainla valmis suusaelamuseks Lahtis

FRED KUDU – TREENERIST VISIONÄÄR

10. märtsil Tartus toimunud konverents "Fred Kudu - treenerist visionäär" oli esinduslik. Dorpati konverentsikeskusesse oli meie spordikorüfee Fred Kudu 100. sünniaasta järjekordne üritus kohale toonud ligi sada spordiinimest (vt foto).

Konverentsi peakorraldaja, Fred Kudu õpilasi ja mõttekaaslasti siduva ühenduse K-Klubi president Ulvi Jukk palus mõttevahetust modereerima Toomas Savi, kes kutsus konverentsile avasõnu ütleva Tartu linnaapea Urmas Klaasi ja Tartu Ülikooli rektori Volli Kalmu. Siis andis Toomas Savi ülevaate Fred Kudu sisukast ja mitmekülgsest tegevusest sportlase, treeneri, spordipedagoogi ja -organisaatorina. Oma meenutusi jagasid Jaan Lember, Ulvi Jukk, olümpiavõitja mõtteteri puistas Erki Nool. Põhjalikult rääkis akadeemilisest treenerikoolitusest läbi aegade Priit Kaasik. Oma treeneritööst ja poja Rasmuse sporditee kujundamisest läbi mitmevõistluse üksikala tipptegijaks rääkis Taivo Mägi. Eesti Kergejõustikuliidu president Erich Teigamägi andis ülevaate Eesti mitmevõistluse tänapäevast ja oma jutu lõpetuseks kinkis Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumile naelkinga, millega Ameerika Ühendriikide mitmevõistleja Ashton Eaton kuue aasta eest Tallinnas seitsmevõistluse maailmarekordi püstitas.

Kääriku Spordikeskuse visiooni aastaks 2020 avasid Neinar Seli ja Kristjan Karis, kelle jutust jäi kõlama optimism, et Käärikust kujuneb taas Eesti raamidest laiemat kaalu omav spordibaas.

Konverentsi moderaator Toomas Savi tuletas meelde, et Eesti Kergejõustikuliidu initsiatiivil on käesolev aasta kuulutatud Fred Kudu aastaks ja kutsus kõiki osalema ning kaasa elama mitmetele suviste Kudule pühendatud võistlustele alates Euroopa võistkondlike mitmevõistluse meistrivõistlustega.

ESOM juht Siim Randoja (vasakult), EKJL president Erich Teigamägi ja naelikut imetlev K-Klubi president Ulvi Jukk

SELTSIÕHTU TALLINNAS

Hillar Karm

21. märtsil oli ESAS Tallinna osakonna liikmetel külas Eesti võrkpalli *grand old lady* Ellen Liik (pildil).

Vändra metsas Pärnumaal Sikana mõisa maadel nelja õega peres 1945. aastal sündinud Ellen tõdes, et pall oleks juba nagu sündides talle kaasa antud. Kodus vastu aida seina mängimisest sisenes hinge armastus võrkpalli vastu kogu eluks. Praegu võib ta öelda, et hobist alguse saanud tegevus on tänaseni leiva laua peale toonud.

Juba enne 1963. aastal Tartu Ülikooli kehakultuuri õppima tulekut oli ta iseseisvalt Aleksander Rünga võrkpalliõpiku järgi ära õppinud ründelöögi sooritamise õige tehnika. Kahe aastaga jõudis ta TÜ põhikoosseisu ja 3 aastaga Eesti koondisse. Mängijana võitis ta Eesti meistrivõistlustelt 5 kuld-, 4 hõbe- ja 4 pronksmedalit. Mängijana ja treenerina on Ellen Liik Eesti tiitlivõistlustelt ja rahvusvahelistelt võistlustelt koju toonud ühtekokku 121 medalit. Ehk teisisõnu: 50+ aastat on Ellen Liik mängijana või treenerina ikka medalil olnud!!!

Kuhu ta treeneriks ka läks, seal ta hoolealused medalile tulid ja enamasti kuldsele. Alustas treeneritööd 1967 Tallinna „Kalevi“ LSK-s ja siis läbi TSIKi ja Tallinna Pedagoogilise kooli jõudis õppejõuks Tallinna Pedagoogikaülikooli/Tallinna Ülikooli (1989–2009). Aastaid kuulus Ellen Liik Eesti aasta treeneri tiitliga pärjatute hulka.

Ellen Liik on ennast täiendanud Moskvas, Soomes, Belgias, Ungaris, Austrias, Ameerikas ja Kanadas. Ta on olnud võrkpallialase kirjanduse – õpikute ja metoodilise materjali autor, andnud välja viis võrkpalliraamatut, teinud 50 minuti pikkuse võrkpalli algõpetuse video jne. Ta on rahvusvaheliselt tunnustatud lektor, võrkpallitreenerite ja kehalise kasvatuses õpetajate täiendus-koolituse läbiviija, EVF kutsekvalifikatsiooni komisjoni esimees ja tasemekoolituse läbiviija. Muide Eestis on võrkpalli õpikuid koostanud vaid Aleksander Rünk, Aino Huimerind ja Ellen Liik.

Ellen Liik kandideeris ka elutöö preemia eest, kuid preemiat seekord ei saanud. Kuigi 2009. aasal lõpetas Ellen Liik töö Tallinna Ülikoolis ja jäi pensionile, ei tähenda see, et ta võrkpalli juurest eemale oleks jäänud. Kuni tänaseni juhendab ta treenerina Peetri VK kohalikku naiskonda ja Peetri kooli lapsi ning mängib ise kaasa 60+ Eesti meistri- ja karikavõistlustel. Ikka kuldsete medalite väärikselt.

2012. aastal pälvis Ellen Liik Rae valla aasta treeneri tiitli ja 2016. aasta eest tunnistati ta Rae valla huvihariduse aasta õpetajaks. Kõigele lisaks on Ellen Liik „kõva käsi“ mitte ainult võrkpalli väljakul, kui pallis 16 (!) korda järjest kuni geimi lõpuni, vaid ka bridžimängus.

Kohtumise lõpus vastas Ellen Liik arvukatele küsimustele. Näiteks, millal oli Eesti naiste tippaeg? – NSV Liidu spartakiaadide 6. kohad 1956 ja 1959; miks võitis hiljuti Balti liiga Rakvere meeskond? – Rakverel oli võidujanu kõige suurem, TAHE loeb võrkpallis väga palju.

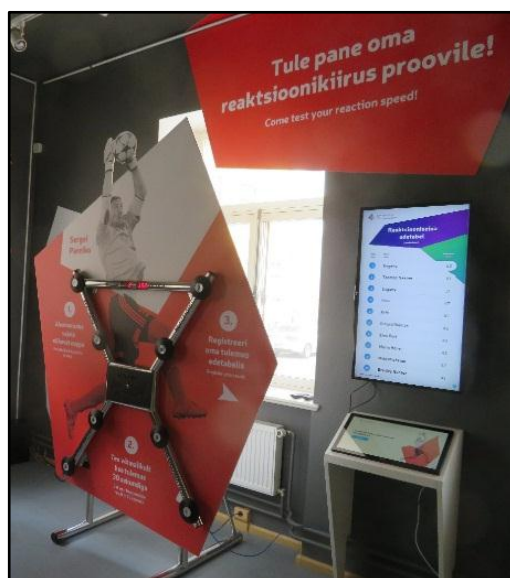

Õhtu lõpetuseks teritasid seltsi liikmed mõistust võrkpallialase mälumänguga, mille küsimused valmistas ette Hillar Karm (*pildil seisab*).

UUS NÄITUS SPORDI- JA OLÜMPIAMUUSEUMIS

28. märtsil oli Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis rahvarohke – avati uus väljapanek, mis võtab enda alla kogu I korruse. Nüüd on näitusepinnana kasutusel ka endise postimuuseumi ruumid ja seega saab pallimängunäitust „Kõik mängu!“ õigusega nimetada spordimuuseumi ajaloo suurimaks näituseks. Aga ka esimeseks tõeliseks käed-külge elamusnäituseks, kus eesmärgiks nakatada spordipisikuga ka neid külastajaid, kes seni olnud spordi vastu ükskõiksed. Selleks on

17

Mida kõike vastavatud (*pildil moment avamiselt*) pallimängunäitusel näha ja teha saab, läheks siinkohal väga pikale seletada, sest võimalusi on palju: põhjalik ajalugu populaarsematest pallimängudest, auhinnakapp, sportlaste jalajäljed, korvpallinurk, jalgpalli- ja käsipalliala, võimalus end mängijana ja ka kohtunikuna proovile panna ning palju muud põnevat ja harivat. Seepärast – oma silm on kuningas! Tule ja sa ei kahetse!

IN MEMORIAM

LEMBIT KOIK

03.09.1929 – 05.01.2017

Lembit Koik elas väga pika ja sisuka elu. Eesti spordiajaloolastele jääb ta eelkõige meelde andunud spordisõbrana kogu oma teadliku elu ligi kolmveerandsajandi jooksul.

Treffneri kooli spordipoisist Tartus sai ülikoolipäevil pallimängija nii vutiplatsil kui ka saalipõrandal. Kõige paremini aga tundis ta ennast koos palliga basseinivees. Veepall sai tema põhisportlaks, kus ta edenes väravavahi kohal Eesti koondiseni välja. Sõprus spordiga määras ära ka tema edasise elutee pärast Tartu Riiklikust Ülikoolist juristidiplomi saamist. Ühe olulise kultuurivaldkonna, kehakultuuri ja spordi vahendamine sai ta kutsumuseks järgneva 15 aasta jooksul. Tööaegadesse Eesti Raadios, Õhtulehes ja Spordilehes mahtus märgilisi sündmusi tema eluloos: esimene raadioreportaaž 1957. aasta Eesti-Soome ujumismaavõistluselt Helsingis, raadio otseülekanded 1958. aasta suusatamise MMil Lahtist, ainsa akrediteeritud Eesti ajakirjanikuna Rooma olümpiamängude vahendamine 1960. aastal, samuti paljude jäähoki ja jalgpalli MMide toomine Spordilehe veergudele. Ja ka sellesama spordirahva häälekandja Spordileht ilmunises Eesti kultuurimaastikule oli tal koos mõttekaaslastega oma osa, samuti ka Eesti spordiajakirjanike ühenduse asutamises.

Lembit leidis kutsumuse sporti uurida ja siis see tulem ka kaante vahele talletada. Neist paljudest on olulisemad ühe autorina kirjutatud ja tema poolt koostatud „Jalgpall. Minevikust tänapäevani.“ (1970), „100 aastat Eesti raskejõustikku“ (1996), Rooma olümpiamängude raamat (1962). Jalgpalli ajaloo raamatus sai ta tollastes ahistavates tingimustes hakkama sellega, et suutis tollases kõnepruugis nn kodanlikku aega ehk esimest iseseisvusperioodi väga põhjalikult käsitleda.

Selline meelistegevus tõi ta loomulikku rada pidi Eesti Spordiajaloo Seltsi asutajaliikmete hulka 1989. aastal ja 2002. aastast oli ta seltsi auliige. Spordi vahendamisest ja spordi sees olemisest ei loobunud Lembit ka siis, kui põhitööks sai Eesti õigusajakirja peatoimetamine. Ta oli erinevatel aastatel Eesti spordialaliitude, jalgpall ja jäähoki, juhatuse liige ja Veepalliföderatsioonis ka esimees.

Eestis uue vabaduse tuule puhuma hakates sai aktiivse eluhoiakuga Lembitust üks Eesti Olümpiakomitee tegevuse jätkamise initsiaatoreid, veidi hiljem ka spordiseltsi Põhjakotkas (endine Dünamo) asutajaid ja volikogu esimees. Lembit oli suur jalgpallifänn ja ta oli Eestist ainukesena rahvusvahelise jalgpalliajaloo ja -statistika föderatsiooni liige.

Ta oli ka üks väheseid eestlasi, kes võitnud Paul Kerest males, tõsi see oli simultaanis 1971. aastal. Lembit ise hindas väga oma põgusaid silmast-silma kohtumisi maailma spordi suurkujude Paavo Nurmi, Jesse Owens, Muhammad Ali (tollal Cassius Clay) ja teistega, meil Eestist sügavamaid suhteid Kristjan Palusalu, Paul Kerese, Johannes Kotkase ja teistega.

Lembit Koik oli Eesti spordiajaloo üks viljakamaid uurijaid ja talletajaid ning tema poolt must-valgel trükisõnas jäädvustatu jääb parima mälestusmärgina teda meenutama. Endise spordiajakirjanikuna elas ta viimastel aastatel väga üle Eesti kultuurimaastikul ühe olulise väljaande, Eesti spordi oma häälekandja likvideerimist ja lootis, et ükskord tuleb võimule valitsus, kes taastab tasakaalustatud sportliku sõna avaldamise.

Eesti spordi ajaloos on Lembit Koik'i elutööl auväärne koht.

Head teed igavikku, kallid vanem spordisõber.

Eesti Spordiajaloo Seltsi nimel *Rein Järva*

PANE HÄSTI TÄHELE!

ESAS liikmemaks on 8 eurot (pensionäridel 5 eurot). Novembrikuu üldkogu otsusel on nüüd **liikmemaksust vabastatud 85-aastased ja vanemad.** Liikmemaksu vabastus kehtib muidugi endiselt ka auliikmetele. Loomulikult pole liikmemaksust vabastatutel keelatud seltsi oma panusega toetada. Seltsi sisseastumismaks on sama – **2 eurot.**

Liikmemaksu (ja toetusi) on võimalik tasuda Eesti Spordiajaloo Seltsi **arveldusarvele nr. EE951010152001602002** SEB pangas või tuua/saata seltsi juhatusele spordimuuseumi (Rüütli 15, Tartu 51007), kas seltsi esimehele Enn Mainlale (7300754, 56497632, E-mail: enn@spordimuuseum.ee) või Tallinna osakonna liikmetel oma osakonnas Viive Reesarele (6770829, 59196767).

Täname õige(aegselt) liikmemaksu tasumise eest!

□ □ □ □ □ □ □

**Täname Eesti Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu
Seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

**Kasutatud ESM kodulehel ilmunud materjale.
Fotod: Aavo Kaine, Enn Mainla, Rait Männik,
Jaan Roomets**

□ □ □

**Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr. 81
koostas ja toimetas Enn Mainla**